

HUMANISMENS TANKE.

Anmodningen fra Sverige om å la Svenske Røde Kors ta seg av den ulykkelige befolkning i Nord-Norge ble ikke tatt til følge av tyskerne, og befolkningen, hvis hjem og eiendeler tyskerne har berøvet dem, er overlatt til undertrykkernes fargodtbefinnende og hjelp fra landsmenn som ofte er like dårlig stillet. De fortsatte ødeleggelser og lidelser som blir sivilbefolkningen til del er i seg selv et mål for tyskerne, andre grunnlag for dem, eller minst militært, kan man ikke finne.

Sentidig ruller teg på tog med sårede tyskere gjennom Sverige fra nord hvor de har fått sine sår under arbeid på å berede finner og nordmenn om så grusen skjebne som mulig. Det Svenske Røde Kors gjør hva de kan for å gi dem en omsorgsfull behandling, - av humanitære grunner.

Vi tillater oss ikke å kritisere det arbeid Det Svenske Røde Kors utfører. Et lidende menneske er nå en gang et lidende menneske, og medlidenhet er som bekjent sinnets umiddelbare reaksjon mot alt som er vondt og stygt. Det vi mener er at humanismens tanke er å begrense lidelser, ikke bare hjelpe de som er. Er det ikke mulig at det ville influere litt på tyskernes ødeleggeslyst i nord og på deres oppførsel i Norge forøvrig, hvis de fikk klar beskjed om at svenskene ville stoppe trafikken av sårede? Det står også andre midler til rådighet. Tyskerne nyter freudeles godt av en mindre eksport fra havnene på vestkysten, og svenskene veroter de tyske offentlige interesser i mange land. Skulle tyskerne på sin side svare med å stoppe den svenske barnebospisningen til Norge, som vi trenger så hårdt, vel - så nå det grovere midler til.

Den virkelige humanisme er ikke alltid en sykepleierskes lindrende arbeid med kluter og bandasjer, - den representeres ofte av kirurgens bestemte hånd.

NAZISTISK FEILVURDERING.

Nazistene tror ikke lenger at de og deres herrer og mestre, tyskerne, kan vinne krigen. Det håp de forblindede rettroende av dem hadde om det enig lykkelige tusenårsrike etter Tysklands seier, er falt i grus, og i stedetfor i sin propaganda å fortelle oss om denne lykke under Hitlers lensfaderlige omsorg, førespiller de oss de ulykker som en alliert seier vil medføre: Sult, arbeidsløshet, borgerkrig, kaos. De er ivrig på jakt etter en hver foreteelse som kan forvrenges og belyves til å bli et symptom på disse samfundssykdommer som en alliert seier skal føre med seg, og de utsteder frydeskrisk når de oppdager noe som kan danne en imaginær kjøttbit i den daglige propagandas utvannede spikersuppe. Nå mener de å ha funnet et slikt symptom: Det er uenighet innen hjemmefronten, den slår sprekker. Ja, i grunnen er det ingen front mer, bare ytterpunktene er igjen.

Til støtte for denne oppfatning anfører de løsrevne sitater fra engivelige illegale skrifter, tilsatt utklipp fra svenske aviser, hvorav det skal fremgå at det hersker meningsforskjell innen hjemmefronten. Og meningsforskjell er i nazistenes tyskrettede hjerner en uhyrlighet. Det betyr forrederi, defaitisme, borgerkrig, kaos, alle tings undergang.

For oss betyr meningsforskjell noe helt annet, det betyr våkent initiativ, individuell tenkning, samfundsinteresse og personlig frihet. Kort sagt, det betyr at vi gudskjelov ikke er nazifisert, det er det levende bevis for sannheten i det gamle ord at våpen ikke selver over ånd.

Meningsforskjellen viser oss en annen ting, den viser at hjemmefronten er sterk.

Vi husker alle hvor rystet tyskerne og nazistene var over at det engelske parlament åpent diskuterte og kritiserte Englands krigføring. Slikt måtte ende med forferdelse, det var et svakhetstegn, sa de. Men den engelske regjering kjente sitt folk og dets styrke, den visste at fordi folket selv hadde valgt krigen som den eneste utvei til fred, ville folkets åpne

drøftelse av krigens problemer øke alles anstrengelser for å nå det felles mål.

Slik er det også med hjemmefronten som frivillig har valgt kamp framfor underkastelse. Den meningsutveksling som nazistene mener å kunne påvise, betyr ikke uenighet om målet, det som drøftes er bare midlene til snarest å nå det store mål, som alle klasser og stender har som sitt felles øie: Frie borgere i et fritt Norge.

NAZISTISK EPILOG.

Langtids spekulert på hvordan siste fase av krigen i Europa kommer til å løse seg, når motstanden i Tyskland og selve nazismen skal knækkes. Churchill har erklært at han er forberedt på at den regulære krig skal munn ut i partisankrig mot nazistiske "krigsforbryter"-organisasjoner, og Eden har opplyst at man kjenner til nazistiske planer om å "overvinne" under alliert okkupasjon. Nå har Himmlers eget organ, das schwarze Korps, tatt spørsmålet opp, og avisene lover en partisankrig langt hårdere enn den tyskerne selv har hatt å kjempe mot. Tyskerne skal gå under jorden og hver by, hvert sted forvandles til en festning. Og egne organisasjoner skal ta seg av alle slags quislinger - "ingen må gjøre okkupasjonsmakten en tjeneste, for det ville bli hans siste handling i dette liv."

Ut fra dette er det ingen grunn til å tvile på at nazistene vil være i stand til å skape mange vanskeligheter for okkupasjonsmakten. Organisasjonsevnen er der og den absolutte hensynsløshet og desperasjon som skyldes bevisstheten om at her gjelder det bare å selge livet så dyrt som mulig. Mange fanatiske nazister kommer til å kjempe vilt like til det siste, mange kommer til å slåss underjordisk av pliktfølelse overfor landet, mange kommer til å fortsette av frykt for represallene.

Men det er en viktig forskjell mellom partisankrigen i de okkuperte land og i Tyskland: I de okkuperte land holdes folket oppe av håpet om befrielse og vissheten om at de selvrønde allierte makter kjemper ved eller innenfor landets grenser. Tyskerne har ikke noe slikt håp, og i de okkuperte land har det aldri eksistert noen krigstretthet tilsvarende den i Tyskland. Mange tyskere vil sikkert hilse de allierte som befriere fra nazismen og falle fra i stadig voksende antall, og til slutt vil sannsynligvis bare de rent nazistiske organisasjonene og krigsforbryterne kjempe videre.

Man antar at disse desperados utgjør omkring en halv million kvinner og menn, som etter hvert sannsynligvis kommer til å samle seg i ville og utilgjengelige egne. Forskjellige omstendigheter tyder på planer om å konsentrere den siste motstand til de tyske og østerrikske Alpene, og folkfantasier i Tyskland har også beskjeffiget seg med de skogrike og bergfulle traktene i Thüringen og Schwarzwald. Store områder har her i mange år vært avsperrt som "rustningsområder", og mange av eksperimentene med de hemmelige våpen har funnet sted der. Blant annet i Schwarzwald finnes svære underjordiske anlegg som er bevoktet meget sterkt, og forbundet med andre sentraler ved et hemmelige radi- og kodesystem. Disse anleggene er å betrakte som hovedfestninger for den indre motstand, og mindre festninger er forlatt til byene, hvor det finnes depotet for underjordisk virksomhet. I vest har de allierte allerede stiftet bekjentskap med men av disse "Stalingrad" en miniature, men det nærmeste forbilde for tyskerne har antagelig vært de underjordiske motstandssentralene som i Odessa og Kiev skapte mange vanskeligheter for dem.

Avgjørende for utviklingen er og blir imidlertid den motstandskraft den tyske arme greier å prestere. Når den er slått, blir det som gjenstår nærmest en politisksjen - men vanskelig og omfattende. Og det kan få stor betydning for Tysklands fremtid og forholdet mellom seierherrer og besettede hvilke former nazismens sluttkamp kommer til å anta.

Det ser mer og mer ut som om slaget ved Aachen blir et av krigens viktigste, kanskje det avgjørende for hele felttøget i vest. For å beskytte Ruhr, det uten sammenligning viktigste ledd i den tyske krigsøkonomi, kaster forsvarerne fram stadig nye divisjoner, stadig nytt materielle for å søke å avverge det nådeløse trykk av de overlegne allierte stridskrefter. At man har valgt denne stive forsvarsstrategi gjør situasjonen dobbelt skjebnsvanger for tyskerne, for til det krigsøkonomiske moment kommer det rent militære: At de tyske hovedstyrker i vest står så dypt engasjert i dette avsnitt hvor retrettveiene over Rhinen er så problematiske, vil si at et alliert gjennombrudd kommer til å få katastrofale følger for forsvarernes styrker som Eisenhower nylig uttrykte det: Fienden har valgt å utkjempe slaget om Tyskland vest for Rhinen.

Styrkeprøven er ennå ikke avgjort, men tross den forbitrede motstand og det dårlige vær som er et betydelig handikap for det strategisk viktige allierte flyvåpen, presser angriperne seg fram, langsomt, men ubønhørlig. Hvor langt oppslutningen av de tyske stridskrefter er kommet, kan man naturligvis ikke si, men det later i all fall til at Aachen-frontens krav alt har svekket andre avsnitt i vest, både i Saar-området og lenger sør, i Alsace-Lorraine. Foran Saar har Pattons arme kastet tyskerne ut av de siste tre i Maginot-linjen og kjemper nå i Siegfried-linjen umiddelbart foran den viktige kullby Saarbrücken, og Alsace har erobringen av Strassbourg og det franske støt nordover fra Mulhouse nesten lukket ringen rundt de tyske styrkene i Vogesene, en arme på ca. 50.000 mann. På den nordlige flanke holder engelskennene på å trykke inn det siste tyske bruhode på Meuse' vestre bredde ved Venlo, og det er meget som taler for at en større offensiv er under oppsailing i hele denne sektor, fra Venlo over Arnhem og til den hollandske kyst. Forløperen til denne er muligens 1. kanadiske armers angrep Ø for Nijmegen. Det viktigste spørsmål for hele vestfronten i de kommende spennende uker er utvilsomt værforholdene. Hittil har de vært meget ugunstige for angriperne, har hemmet både flyinnsats, transport- og manøvrer. Et par ukers klarvær vil med et slag kunne endre hele frontbildet.

Også på østfronten har værforholdene lagt en demper på operasjonene. I Polen, hvor den russiske hovedoffensiv kan ventes, har vinteråret ennå ikke satt inn for alvor, og i Ungarn har ut fryktelig høstvær gang på gang bremsset opp bevegelsene. I Syd-Vest-Ungarn har den nyinnledede offensiv V for Donau betydelig fremgang. Russerne rykker hurtig mot Balatonsjøen, som er den siste naturlige hindring for den østerrikske grense, mens en støt-retning peker mot nord og truer med å omgå Budapest. Militærkspertene mener imidlertid at den russiske vinteroffensiv vil innledes i et annet avsnitt. Russerne har vært tarrung i den betydningsfulle sektor nord-øst for Budapest og i Slovakia, hvor styrkene fra Rutenia og Gallitsja praktisk tatt har fått kontakt med hverandre via Duklapasset.

På de andre europeiske krigsskueplasser har uken ikke brakt synderlig nytt. Det later ikke til at russerne kan eller vil forsere krigføringen i Finnmark på denne årstid i allfall, og i Kurland later det til at kampene er sluppet noe av, muligens som følge av russiske omgrupperinger foran vinteroffensiven mellom Øst-Preussen og Karpatene. I Finland, i Italia og på Balkan er det jevn fremgang, men tempoet er ikke stort.

I det fjernøst er det også lite nytt fra landfrontene, men amerikanske tilføyer stadig japanerne følelige slag i sjø- og luftkrigen.

HORGESNYTT.

Pigtrådsperringene rundt tyske forlegninger, bensinstasjoner osv. er nå innsatt med gift, og straks man kommer bort i pigtråden og får en rift i huden, vil det oppstå en infeksjon.

En ny forordning forbyr tyskerne her å bo i private leiligheter og å ferdes ute etter kl. 23. Sammen med kvinner får de bare være når de er uniformert og offisererne skal overhodet ikke gå kledd i sivil.

Minister Lippestads svigersønn, entreprenør Alf Aas, er gått konkurs. Han og fru, ministerens datter, har forlenget stukket over grensen, etter sigende medførende atskillige kontanter.

Vi baklaper et vi grunnet de elendige mottakerforhold i bare kan gjengi de viktigste nyheter.

Vestfronten. Den allierte overkommende melder at allierte styrker kjemper i Linnisch og Jülich. Kampene i Linnisch går mot sin slutt. Det raser heftige kamper om fergestadene over Roer Ø for Aachen. Tyskerne yter forbitret motstand i avsnittet mellom Hürtgen og Jülich. De kaster nye tropper inn uten opphør. - I Saar-området har styrker fra general Pattons 3. amerikanske arme rykket inn i Rehlingen. Lørdag ble det meldt at elva Saar var nådd på en 16 km bred front N og S for Jülich. Det meldes om kamper i Saarlautern og Saar-Union. Allierte styrker i dette avsnitt har rykket fram opptil 3 km. I Strassbourg-området har de allierte ranset et distrikt på vestsiden av Rhinen. De har slått tilbake 2 tyske motangrep, og franske tropper har inntatt Rosheim halvveis til Colmar. Lommen i Vogesene er presset ytterligere sønn. Lørdag ble det meldt at de allierte hadde støtt fram 7 km S for Strassbourg og befriid Zweighausen. Det ble også meldt at franskmennene hadde inntatt Roscau ved Övre Rhinen. - Tyskerne har tapt 100.000 mann i løpet av 3 uker, hvorav halvparten fanger.

Flyangrep. Britiske bombefly har angrepet Hagen i Ruhr. 250 amerikanske bombefly angrep lørdag Koblenz og Bingen. 28 tyske fly ble skutt ned. Amerikenerne tapte 11 bombefly og 8 jagere. Fly fra hongarsk fly har angrepet en konvoy utenfor norskekysten, og sunket eller skadet 11 skip, hvorav et var fullstøt med tropper.

Eisenhower har sendt ut et nytt opprop til de utenlandske arbeidere i Tyskland, hvor han bl.a. oppfordret til å gå i skjul for de allierte armee kommander. De må ikke søke seg hjem på egen hånd langs de alliertes sambandslinjer da dette vil forhindre operasjonene.

Belgia. Pierlot-regjeringens stilling er blitt sterkere i den siste uke. **Østfronten.** Russerne rykker hurtig fram i Sydvest-Ungarn. De står 100 km V for Donau under sin framrykning mot Balatonsjøen. Avstanden til den østerrikske grense er 120 km. De har inntatt byene Kaposvar og Dombóvár. De har gått over Donau på et nytt sted og inntatt Pecs, som ligger 90 km S for Budapest. Framrykningen fortsetter i hurtig tempo. - Lørdag ble det meldt at russiske tropper i Slovakia hadde rykket over Andava, og nærmet seg Kosice.

Stalin mottok de Gaulle lørdag.

Hellas. Politiet i Athen åpnet ild mot demonstranter fra Ekkli og kommunistene lørdag. Enkelte personer ble såret. De engelske tropper blandet seg ikke inn i urolighetene. Demonstrantene skulle ha oppfordret til generalstreik.

Italia. 8. arme rykker fram mellom elvene Isonzo og Lemone. De står 3 km fra Fussi.

Japan. Tokio ble søndag påny bombet av amerikanske flygende kjernefester.

Stillehavet. Det raser harde kamper på Leyte. Japanerne slipper ned forsterkninger fra luften.

Stockholm. Norske politistyrker ligger for tiden i Delama. De driver her øvelser i terranget, og hensikten er å gi offiserer og menige trening i feltmessige operasjoner med større avdelinger.

England. Det største og kraftigste slagskip som hittil er bygget i verden har gått av stabelen i England. Det ble døpt av prinsesse Elisabeth. Havn og andre detaljer hemmeligholdes. - Det engelske hjemmevern oppløses søndag.

EL CANDILLO FRANCO.

I Frankrike går det hårdnakkede rykter om at Spanias "Führer", eller El Candillo som han kalles på spansk, driver forhandlinger om sin egen avgang som diktator. Den spanske Vichyambassadør Leguerichas skal være formidleren mellom Franco og den tidligere republikanske minister Irujo. Den siste har tatt initiativet for å forhindre en ny ødeleggende borgerkrig. Etter den tidligere spanske konstitusjon er Cortes-presidenten i det innvalgte Barrio lovlig president etter at Tzania døde. Den spanske nasjonale union skal snart holde kongress i Toulouse og man venter at Barrio blir anerkjent.